

Bijlage A: Onderbouwing en Evaluatie van het voorstel (CW 3.1)

In de derde voortgangsrapportage Operatie inzicht in kwaliteit (Kamerstuk 31 865, nr. 168) d.d. 3 april jl. van de minister van Financiën is opgenomen dat er vanaf 1 juni tot 31 december 2020 een pilot plaatsvindt. Deze houdt in dat brieven met (kans op) significante financiële gevolgen worden voorzien van een bijlage waarin wordt aangegeven hoe de onderdelen van Comptabiliteitswet artikel 3.11 worden vormgegeven.

Bij deze A-brief is bij wijze van proef een CW 3.1 bijlage opgesteld. Op dit project is het Defensie Materieel Proces (DMP) van toepassing. Een nadere toelichting op dit proces is ook te vinden in de brochure *Defensie Materieel Proces bij de tijd* (Kamerstuk 27 830 nr. 184).

Onderdeel	Toelichting
Nagestreefde doelen	Met het Strategisch Vastgoedplan (SVP) (2019) is de Kamer geïnformeerd over de noodzaak van het op orde brengen van de vastgoedportefeuille van Defensie. Hier is een inhaalslag voor nodig. In het SVP is ook het revitaliseringsprogramma geïntroduceerd, waarmee de vastgoedportefeuille objectgericht en integraal wordt geanalyseerd en gerevitaliseerd. Nu wordt gestart met de revitalisering van de Bernhardkazerne als eerste pilot van dit programma. Het doel van deze specifieke pilot is het inzetten van sloop, nieuwbouw en verbouwen om sterk verouderde Bernhardkazerne te laten voldoen aan de huidige en toekomstige eisen. Na het uitvoeren van de revitalisering beschikt de Bernhardkazerne over modern en functioneel vastgoed met voldoende ontwikkelruimte, dat voldoet aan de organisatiebehoefte, duurzaamheidsdoelstellingen, wet- en regelgeving, die technisch in goede staat is en voor de lange termijn beter betaalbaar is.
Ingezette beleidsinstrument(en)	In het SVP zijn verschillende instrumenten benoemd om de vastgoedportefeuille op orde te brengen. Het instrument dat hier wordt toegepast is 'Revitalisering'. Hiermee wordt objectgericht gewerkt om zo strategisch en integraal resultaat te boeken. Na analyse van verschillende objecten bleek de Bernhardkazerne het meest geschikt als pilot.
Financiële gevolgen voor het Rijk	Met de revitalisering van de Bernhardkazerne is tussen € 250 en € 500 miljoen gemoeid voor de periode 2021-2029. De investering komt ten laste van het vastgoed-investeringsbudget van Defensie, dat met € 700 miljoen is opgehoogd (Kamerstuk 33 763, nr. 151), onder andere voor het uitvoeren van de pilots in het kader van het Strategisch Vastgoedplan. De te verwachten besparing op de exploitatie na afronding van de revitalisering bedraagt € 2,5 miljoen per jaar.
Financiële gevolgen voor maatschappelijke sectoren – als van toepassing	Het betreft een vastgoedproject, waardoor de bouwsector gebaat is bij het project. De aanbestedingsstrategie voor het project is nog niet gestart.
Nagestreefde doeltreffendheid	De integrale benadering waarbij het gehele kazerne-complex wordt vernieuwd door sloop, nieuwbouw en hergebruik toe te passen, leidt tot een modern en functioneel complex met voldoende ontwikkelruimte, dat voldoet aan de organisatiebehoefte (opleidingen en trainingen) van de CLAS, duurzaamheidsdoelstellingen, wet- en regelgeving en die technisch in goede staat is. Daarnaast is het nieuwe ontwerp door de compacte opbouw (Defensie streeft naar een kleinere footprint), duurzamere gebouwen en ingebouwde ontwikkelruimte onmiskenbaar een verbetering met de huidige Bernhardkazerne. Daarnaast draagt de revitalisering bij aan een positieve ervaring van de werk- en leefomgeving voor de medewerkers.

Nagestreefde doelmatigheid	De doelmatigheid van het project wordt geborgd door het terugdringen van het aantal m2 bebouwing. Hierdoor zullen de onderhouds- en energiekosten als resultaat van het project afnemen. Daarnaast wordt doelmatig gebruik gemaakt van de interimvoorzieningen. Dit zijn tijdelijke, demontabele gebouwen die multifunctioneel zijn en binnen het programma revitalisering kunnen worden hergebruikt op andere plekken.
Evaluatieparagraaf (of en hoe)	De revitalisering van de Bernhardkazerne is de eerste pilot binnen het programma. Defensie heeft voor de besturing van dit programma een structuur ingericht die recht doet aan de reguliere bedrijfsvoering en de bestaande samenwerking in het vastgoednetwerk. Hierbij hoort ook een rapportage over de voortgang van diverse deelproducten of fase. Defensie zal de lessons learned van dit project evalueren en betrekken bij volgende projecten.